

ВПЛИВ ПРИРОДНОГО ТУРИЗМУ НА РОЗВИТОК РЕГІОНУ

Природний туризм поступово здійснює все більший вплив на економіку та екологію. У зв'язку із змінами в суспільстві змінюються вимоги і тенденції в туризмі. Більшість досліджень містять ідеї і методи розробки основних соціальних та екологічних тенденцій та напрямів, які показують як змінюється характер суспільства, які є очікування у туристів щодо відпочинку. Демографічні зміни, поведінка споживачів та мобільний спосіб життя громадян сприяють тенденціям відпочинку на природі та розширенню горизонтів туризму. Знаючи про ці тенденції, суб'єкти туристичного ринку можуть планувати та прогнозувати туристичну пропозицію для задоволення цих вимог. Проте, це слід розглядати в контексті мінливості і чутливості природних середовищ, в яких здійснюється туристична діяльність. Багато країн розробили складні інструменти моніторингу та обстеження для виявлення попиту на екологічний туризм, щоб моніторити рівні і види діяльності, зміну навантаження на навколишнє середовище.

Природний туризм є об'єктом наукових досліджень багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Проте багато питань пов'язаних з організацією та управлінням природного туризму в регіоні є недостатньо вивченими.

До місць, пов'язаних з екологічним туризмом відносять ліси, узбережжя, озера і ріки, гори та інші вражаючі краєвиди, які на даний час часто входять у склад національних парків або природоохоронних територій. Атракції в цьому виді туризму варіюються від дуже пасивних, наприклад, споглядання краєвидів до дуже активних, таких як катання на лижах, гірських велосипедах або конях.

З метою поліпшення пропонованих туристичних послуг, необхідно забезпечити зацікавленість у збереженні цілісності навколишнього середовища у всіх зацікавлених сторін. Це повинно стати стратегічним напрямком, який постійно моніториться та контролюється. Важливо також провести дослідження ринку туристичних потоків, щоб оцінити їх відповідність з середовищем, в якому надаються послуги. Це дозволить розробити ефективні практичні рекомендації для вирішення існуючих і майбутніх проблем. Для ефективного управління та сталого розвитку природного туризму доцільно здійснювати наступні заходи.

1. Для того, щоб гарантувати мінімальне навантаження туристичної діяльності на природне середовище, необхідно моніторити інформацію про інтенсивність рекреаційного використання природних ресурсів, а також оцінити поведінку туристів під час їх візитів.

2. Зміна клімату є, напевно, найбільшою загрозою для природного туризму. Проте, це питання знаходиться поза зоною впливу управлінських заходів у природному туризмі. Важливо зрозуміти, як адаптуватися до мінливих умов. В ідеалі, туроператори повинні планувати свою діяльність таким чином, щоб запобігати змінам клімату.

3. Подальше розширення природного туризму пропонує можливості для створення і збільшення доходів зайнятих осіб, як в країні в цілому, так і у віддалених сільських районах, а також підвищує стимули для збереження біорізноманіття на природоохоронних територіях. Проте, вони повинні бути збалансовані з ризиками подальшого погіршення стану навколишнього середовища і збільшення техногенного впливу на природоохоронні території.

4. Розробка та впровадження систем управління туристичними потоками в різних регіонах допоможуть забезпечити управлінців більш ефективними і чутливими інструментами, ніж вони мають на даний час.

5. Повинні бути додатково розроблені методи зниження негативного впливу на природне середовище, наприклад, встановлення лімітів на кількість туристів.

6. Дослідження у сфері використання технологічних досягнень, з метою розвитку додаткових туристичних районів, що призведе до зменшення негативного впливу на навколишнє середовище і забезпечить сталість природного туризму в довгостроковій перспективі.

З урахування мінливості соціальних, економічних і демографічних умов, а також зростаючого техногенного навантаження на навколишнє середовище і невизначеності навколо питань зміни клімату, природний туризм повинен бути під постійним контролем. Враховуючи стрімкий розвиток суспільства, підвищення рівня та тривалості життя люди мають більше вільного часу на туризм, який в свою чергу стає все більш важливим видом діяльності. Свідченням цього є зростання статистичних показників щодо природного туризму.

Література

1. Арсеньева Е.И. Экологический туризм как концепция и компонент имиджевой политики туристского региона / Е.И.Арсеньева, А.С.Кусков, Л.К.Жданова [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://tourlib.net/statti_tourism/arsenjeva4.htm.

2. Гетьман В.І. Сталий розвиток екотуризму на природно-заповідних територіях Чорноморського регіону України / В.І.Гетьман, Л.Г.Лук'янова // Екологічний туризм на півдні України: досвід, можливості, перспективи. – 2006. - №1. - С.4-9

3. Теодорович Л. Екологічний туризм у НПП України: теоретичні та практичні аспекти / Л. Теодорович // Вісн. Львів. ун-ту. Серія географічна. – 2013. – Вип. 41. – С. 318–330.

УДК 911.3.

Н.М. СМОЧКО
Мукачівський державний університет

НАУКОВИЙ ПАРК ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Науково-освітній комплекс регіону являє собою організовану систему інформаційних та економічних зв'язків, структури, сфери науки і освіти, а також ланки дослідно-експериментальних виробництв. До складу науково-освітнього комплексу входять: навчальні заклади, які здійснюють підготовку кадрів відповідно до державних напрямками розвитку науки, технологій і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>